

ĐÁP ÁN ĐỀ THI THPT QUỐC GIA NĂM 2018

TRƯỜNG THPT PHAN ĐĂNG LƯU

Thời gian: 120 phút

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Câu 1. Đoạn văn (1): Thao tác lập luận chính: Bình luận; thao tác kết hợp: So sánh.

Câu 2. Theo tác giả, cách sống thụ động có nhiều biểu hiện như: Khuyến khích đọc sách thì lúc đọc lúc không. Hướng dẫn xong cũng không biết nói lời cảm ơn. Biết tôi có nhiều sách mà không mở lời mượn. Không bao giờ chủ động trò chuyện cập nhật tình hình. Đợi khi nào tôi hỏi thăm mới lên tiếng. ...

Câu 3.

- Mượn các hình ảnh so sánh con bè trên dòng nước lớn, sóng gió xô, dông bão cuộc đời để diễn đạt một cách cụ thể, sinh động, biểu cảm về lối sống thụ động và tác hại của việc sống thụ động;
- Sống thụ động là phó mặc, chịu sự chi phối, đưa đẩy từ yếu tố bên ngoài, thiếu chủ động sáng tạo, vì thế sẽ khó đạt được bất cứ mục tiêu nào, không đủ bản lĩnh để vượt qua những thử thách, khó khăn.

Câu 4.

- Học sinh trình bày theo quan điểm của mình, và có lí giải thuyết phục. Sau đây là định hướng:
+ Sống thụ động sẽ không thể hiện được năng lực, thế mạnh, sở trường, khả năng sáng tạo của mình nên không xác lập được giá trị bản thân; sống thụ động mất dần tiếng nói riêng, trở thành vô nghĩa, không ai biết đến, không có đóng góp gì cho xã hội.
+ Học sinh có thể không đồng tình hoặc có ý kiến riêng nhưng nếu lí giải thuyết phục vẫn chấp nhận.

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

* Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Sống ở thế chủ động có ý nghĩa với tuổi trẻ hôm nay.

* Triển khai vấn đề nghị luận:

Học sinh lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng cần hướng đến các ý sau:

- Giải thích:

+ Chủ động là tự mình hành động, không bị chi phối bởi người khác hoặc hoàn cảnh bên ngoài.

+ Sống ở thể chủ động là hành động độc lập với hoàn cảnh xung quanh, làm chủ được tình thế, dám nghĩ, dám hành động trên tất cả mọi lĩnh vực, chủ động tìm tòi, chủ động đề nghị, chủ động dẫn thân...

- Bàn luận:

+ Cuộc sống luôn đặt tuổi trẻ vào những tình huống, thử thách phải chủ động tìm cách giải quyết; Sống chủ động khiến con người tự tin, bản lĩnh, linh hoạt ứng xử trong mọi tình huống để vượt qua khó khăn, hoàn thành mục tiêu, khát vọng, ước mơ; Tuổi trẻ chủ động sẽ không ngừng tạo được cơ hội mới khẳng định bản thân, đạt được thành công; Xã hội có nhiều cá nhân sống chủ động sẽ tạo ra một bầu không khí dám nghĩ, dám làm, nâng cao chất lượng công việc và cuộc sống.

+ Cần phê phán những bạn trẻ sống dựa dẫm, thiếu tự tin, thụ động; Sống ở thể chủ động cần thiết trong môi trường xã hội hôm nay, là một thái độ tích cực của tuổi trẻ trong thời đại toàn cầu hóa, đặc biệt không thể thiếu đối với công dân toàn cầu.

- Bài học: Tuổi trẻ cần tự tin, dám nghĩ, dám làm, chủ động sáng tạo tìm kiếm những cơ hội và xây dựng kế hoạch để chinh phục ước mơ.

Câu 2. (5,0 điểm)

* Giới thiệu ngắn gọn về tác giả, tác phẩm, đoạn trích:

- Tô Hoài là cây bút văn xuôi hàng đầu của nền văn học Việt Nam hiện đại. Văn ông hấp dẫn bởi lối trần thuật hóm hỉnh, sinh động của người giàu vốn từ vựng, vốn sống, vốn hiểu biết sâu sắc; Vợ chồng A Phủ là truyện ngắn đậm chất thơ, giàu tính tạo hình và gợi cảm; Cảnh đêm tình mùa xuân thể hiện rõ tài năng và cái nhìn nhân đạo của Tô Hoài trong miêu tả, phân tích quá trình thức tỉnh của Mị.

- Nam Cao là nhà văn xuất sắc, độc đáo của văn học hiện thực phê phán những năm 1930- 1945, dù viết về đề tài nào, văn ông luôn trần trụi, đau đớn trước sự tha hóa của con người, sắc sảo trong việc miêu tả, phân tích những biến đổi tâm lý phức tạp, những ranh giới mập mờ thiện và ác, quỹ dữ và con người để từ đó khái quát được những hiện tượng có ý nghĩa xã hội, những triết lý sâu sắc; Chí Phèo là tác phẩm kết tinh cho tài năng và tấm lòng nhân đạo của Nam Cao, đặc biệt qua cảnh Chí Phèo buổi sáng tỉnh rượu .

• Cảm nhận quá trình thức tỉnh của Mị trong đêm tình mùa xuân:

- Về nội dung:

+ Nguyên cơ hội sinh: Đất trời Hồng Ngài vào xuân, tiếng sáo rú bạn yêu, hơi rượu là nguyên cơ vừa trực tiếp vừa gián tiếp khơi dậy lòng ham sống ở Mị. Đặc biệt, nguyên cơ từ bên trong- lòng ham sống luôn tiềm tàng, chưa lụi tắt trong Mị.

+ Quá trình thức tỉnh:

- Sự hồi sinh bắt đầu từ ý thức, cảm xúc, biết nhớ về quá khứ tươi đẹp, nhận ra thực tại khổ đau, bùng lên khát vọng sống mãnh liệt, cháy bỏng cùng đồng thời xuất hiện suy nghĩ về phản kháng tiêu cực thoát khỏi cuộc sống bế tắc;
- Từ ý thức đến những hành động quyết liệt không gì dập tắt, Mị thắp đèn, quấn tóc, mặc váy hoa sửa soạn đi chơi. Những hành động liên tiếp chứng tỏ Mị đã sống dậy khao khát tự do, khao khát hạnh phúc của tuổi thanh xuân, lòng ham sống trở dậy dẫn dắt Mị những phản kháng tích cực.
- Thực tại bị trói đứng nhưng tâm hồn vẫn thả hoa theo tiếng sáo, Mị chìm vào hạnh phúc ảo giác, vùng bước theo tiếng sáo trong tâm tưởng cũng là lúc nhận ra thực tại trong nỗi đau đớn, xót xa. Mị không nghe tiếng sáo nữa, chỉ nghe tiếng chân ngựa đạp vào vách, Mị cay đắng trở lại với sự liên tưởng về kiếp sống không bằng con ngựa.
- Sự thức tỉnh lần này không giúp Mị thay đổi kiếp sống nhưng hé mở được vẻ đẹp của lòng ham sống luôn tiềm tàng ở người lao động vùng cao Tây Bắc, nó là cơ sở để khi có cơ hội, người lao động sẽ vùng lên giải thoát chính mình.
- Về nghệ thuật: Ngôn ngữ giàu hình ảnh, câu văn vừa giàu chất hiện thực vừa quá đỗi chất thơ, hiểu biết phong phú về phong tục vùng cao Tây Bắc; Miêu tả, phân tích tâm lí một cách tài tình, biện chứng, đặc biệt việc chọn lựa chi tiết tiếng sáo để biểu đạt thế giới nội tâm rất tinh tế; Trần thuật linh hoạt, kết hợp kể gián tiếp và nửa trực tiếp...
- Liên hệ với quá trình thức tỉnh của Chí Phèo trong cảnh buổi sáng tỉnh rượu:
  - Về nội dung:
    - + Nguyên có hồi sinh: Trước tiên là ở sự xuất hiện của thị Nở- người đàn bà thô nhám nhưng có trái tim giàu yêu thương, nhân ái; sau nữa là Chí lần đầu tiên tỉnh rượu sau những cơn say triền miên.
    - + Quá trình thức tỉnh:
      - Bắt đầu với sự trở về của ý thức: tỉnh rượu, tỉnh táo để nhận thức được không gian với những thanh âm bình dị (tiếng cười nói của người đi chợ, tiếng anh thuyền chài gõ mái chèo đuổi cá, tiếng chim hót.), nhận thức được thời gian với quá khứ xa xôi từng có niềm ao ước về một gia đình nhỏ, ý thức được bi kịch hiện tại, nghĩ đến tương lai với tuổi già, bệnh tật và cô độc;
      - Những cung bậc cảm xúc sóng lại để buồn bã, nuối tiếc giấc mơ trong quá khứ và ngạc nhiên xúc động trước tấm chân tình của thị Nở với bát cháo hành;
      - Đỉnh cao của sự thức tỉnh là suy nghĩ và khao khát hướng thiện, thêm lương thiện, muốn làm hòa với mọi người, hi vọng mãnh liệt và sự mở đường của thị Nở;
      - Tính người cũng trở về trong những hành động và lời nói rất người: Chí không còn đập đầu, rạch mặt, ăn vạ, ngược lại có khả năng điều chỉnh hành vi, thay đổi thói quen, cố uống thật ít để

được sống trong yêu thương...; Không còn chửi vu vo, phẫn uất cô độc mà biết nói một cách hiền lành, trân trọng và tình tứ của một người khi yêu “Giá cứ thế này thì thích nhỉ?”.

-Về nghệ thuật: Ngôn ngữ vừa sống động, vừa điều luyện lại vừa gần gũi, tự nhiên; Nghệ thuật miêu tả, phân tích tâm lí tinh tế, sâu sắc, biện chứng; Trần thuật linh hoạt, kết hợp hài hòa giữ đối thoại và độc thoại, giữa lời gián tiếp và nửa trực tiếp; Xây dựng được nhân vật điển hình.

* Nhận xét cái nhìn nhân đạo của mỗi nhà văn:

- Điểm tương đồng:

+ Dù trong bất cứ hoàn cảnh nào cũng phát hiện ra vẻ đẹp tiềm tàng của nhân vật. Ở Mị là vẻ đẹp và sức sống cũng như tinh thần phản kháng mạnh mẽ của người miền núi, ở Chí Phèo là bản chất lương thiện của con người;

+ Thông cảm, đồng cảm với số phận bất hạnh của những người lao động nghèo, những con người bị vùi dập, bị lãng nhục và xúc phạm;

+ Lên án, tố cáo những thế lực gây ra số phận đau khổ cho người lao động;

+ Niềm tin vào nhân cách, phẩm chất của người lao động.

- Điểm khác biệt:

+ Nam Cao nhìn con người trong số phận bi kịch, nhân vật của ông chưa tìm được con đường đi, con đường giải phóng cho chính mình. Vì thế kết thúc sự thức tỉnh của Chí Phèo là con đường cùng, bế tắc.

+ Tô Hoài nhìn con người trong sự vận động đến với cuộc sống tốt đẹp, tương lai tươi sáng. Vì vậy kết thúc sự thức tỉnh của Mị trong đêm tình mùa xuân hứa hẹn một sự phản kháng quyết liệt để giải thoát mình và những người cùng cảnh ngộ trong đêm mùa đông cuối truyện.

--- Hết ---

Nguồn : Hocmai (sưu tầm)